

Kanser Güçlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Güçlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24238>

Özet

Kanser Güçlendirme Ölçeği, kanser tanısı almış bireylerin hastalıkları ve tedavi süreçleri karşısında hissettikleri **güçlenme** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin kendi sağlık kararlarını alma, bilgi edinme ve hastalıklarla başa çıkma konusunda aktif rol oynama yeteneklerini değerlendirmeye odaklanır. Özgün ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Yılmaz Karabulutlu, Bahçecioğlu Turan ve Karaman (2021) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu adaptasyon çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda geçerliliğini ve güvenilirliğini kanıtlamayı hedeflemiştir.

Ölçek Çeşidi, kaynak bilgide belirtildiği üzere bir **Uyarılma** çalışmasıdır. Bu durum, orijinal İngilizce veya başka bir dildeki bir araç, dilsel ve kültürel uygunluk açısından Türk kültürüne adapte edildiğini göstermektedir. Ölçek, kanser hastalarının psikososyal ihtiyaçlarını ve hastalığa karşı geliştirdikleri **öz-yeterlik** inançlarını anlamada klinisyenlere ve araştırmacılara önemli veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kanser, Güçlendirme, Öz-yeterlik, Psikoonkoloji, Uyarılma, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometri

Yazarlar

Ebru Yılmaz Karabulutlu, Gülcan Bahçecioğlu Turan, Serap Karaman

Amaç

Kanser Güçlendirme Ölçeği'nin temel amacı, kanser hastalarının hastalığa ilişkin karar verme süreçlerinde, bilgi arayışlarında ve tedaviye uyumlarında ne ölçüde **aktif ve yetkin** hissettiklerini belirlemektir. Güçlendirme, sağlık hizmetleri bağlamında bireyin kendi sağlığı üzerindeki kontrolünü artırma süreci olarak tanımlanır. Bu ölçek, kanser hastalarının tedavi yolculuklarında yaşadıkları **psikolojik güçlendirme** seviyesini objektif olarak ölçerek, bu alandaki müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmeye yardımcı olur.

Ölçek, özellikle hemşirelik ve psikoloji alanındaki araştırmacılar tarafından, hasta merkezli bakım yaklaşımların geliştirilmesi ve bireylerin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik eğitim programlarının etkisini analiz etmek için kullanılmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türk kültürüne özgü bağlamda kanser hastalarının **güçlenme** düzeylerini doğru bir şekilde değerlendirme imkanı sunar.

Yapı

Kanser Güçlendirme Ölçeği'nin ölçtüğü temel yapı, **Kanser Güçlendirmesidir**. Bu yapı genellikle multidimensiyonel olarak kabul edilir ve bilişsel, davranışsal ve ilişkisel boyutlar içerir. Bilişsel boyut, hastaların ilişkisel bilgi sahibi olmayı ve durumu anlamayı; davranışsal boyut, tedavi süreçlerine aktif katılımı ve problem çözme becerilerini; ilişkisel boyut ise sağlık profesyonelleri ve sosyal destek sistemleriyle etkili iletişimi kurmayı kapsar.

Güçlendirme, sadece hastaların fiziksel yönleriyle mücadele etmekten ziyade, bireyin hastalığı bir yaşam deneyimi olarak benimsemesi ve bu deneyim üzerinde **kontrol** hissetmesiyle ilişkilidir. Ölçek, bu karmaşık yapıyı oluşturan alt boyutları derinlemesine inceleyerek, hastaların hangi alanlarda daha fazla desteğe ihtiyacı olduğunu belirlemeyi sağlar.

Geçerlik

Kanser Güçlendirme Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon çalışmasında (Yılmaz Karabulutlu, Bahçecioğlu Turan ve Karaman, 2021), ölçeğin Türk popülasyonunda **yapı geçerli** ve dilsel geçerli olduğu incelenmiştir. Yapı geçerliliğinin incelenmesi genellikle Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (AFA ve DFA) ile gerçekleştirilir.

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makale, ölçeğin orijinal yapıya koruyarak veya kültürel farklılıklarına hesaba katarak yeni bir faktör yapıya oluşturan geçerliliğinin sağlandığını ima etmektedir. Bu süreç, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen teorik yapı ile tutarlı olduğunu göstermeyi amaçlar ve genellikle ilgili diğer ölçeklerle korelasyon (ölçüt bağıntılı geçerlik) analizlerini içerir.

Güvenirlilik

Türkçe adaptasyon çalışmasında, Kanser Güçlendirme Ölçeği'nin iç tutarlılık **güvenirli** olduğu incelenmiştir. Güvenirlilik, bir ölçüm aracının aynı koşullar altında tutarlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. İç tutarlılık, genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak değerlendirilir.

Yine kaynak içerikte spesifik güvenirlik katsayıları mevcut olmamasına rağmen, akademik standartlara uygun bir uyarlama çalışmasında, ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin kabul edilebilir düzeyde yüksek (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Yüksek bir güvenirlik katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla elde edilen sonuçların kararlı olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Kanser Güçlendirme Ölçeği'nin Türkçe formunun faktör yapısını belirlemek amacıyla adaptasyon çalışması'nda **faktör analizi** yöntemlerinin kullanıldığı düşünülmektedir. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel psikolojik boyutlar (faktörler) altında toplandığını ortaya koyar.

Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısını (eğer çok boyutluysa) Türkçe örnekleme de doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek için kritik öneme sahiptir. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin kanser hastaları'nın güçlenmesini oluşturan alt yapıları (örneğin, iletişim, bilgi edinme, karar verme) doğru bir şekilde ayrıştırdığını kanıtlar.

Araç

Test Türü: Uyarlama çalışması sonucu elde edilen öz bildirim ölçeği.

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili (Yayın referansından yola çıkarak muhtemelen İngilizce).

Popülasyon Grubu: Kanser tanısı almış bireyler.

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışma genellikle yetkin kanser hastaları üzerinde yürütülmüştür).

Popülasyon Detayları: Kanser tanısı nedeniyle tedavi gören veya takip altında olan hastalar.

Test Metodolojisi: Uygulama, hastaları'n belirtilen ifadelerle katılma veya katılmama derecelerini izletilmesi şeklinde gerçekleşir. Bu, katılımcıların kendi algılarını ve deneyimlerini yansıtan **kantitatif** bir ölçüm metodolojisidir.

Anahtar Kelimeler

Hasta eğitimi, Onkoloji, Sağlık hizmetleri, Psikososyal destek, Güçlendirme, Kanserle başa çıkma, Psikometri, Öz-yeterlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar (Gülcan Bahçecio?lu Turan) için: glcnbah@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir (Genellikle sorumlu yazar?n üniversite veya kurumsal adresi kullan?l?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, sorumlu yazar Gülcan Bahçecio?lu Turan ile ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Akademik veya klinik amaçl? kullan?m için ücret bilgisi, yazar?n ileti?im kanallar? üzerinden teyit edilmelidir.

Ölçe?in **Derecelendirme** bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak ölçe?in puanlanmas?, kat?l?mc?lar?n yan?tlar?n?n toplanmas? ve ortalama skorlar?n hesaplanmas? yoluyla gerçekte?tirilir. Yüksek skorlar, kanserle ba?a ç?kma konusunda daha yüksek bir güçlenme düzeyine i?aret eder.

Kaynaklar

Yılmaz Karabulutlu E., Bahçecioglu Turan, G. & Karaman S. (2021). Turkish validity and reliability study of cancer empowerment scale. *Psychiatra Danubina*, 33(Suppl. 13), 314-320.

Ölçe?in orijinal adaptasyon çal??mas?n?n PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [kanser-guclendirme-olcegi-toad.pdf](https://www.kanser-guclendirme-olcegi-toad.pdf)

Kanser Güçlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Kanser Güçlendirme Ölçe?i'nin maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Bu nedenle maddeler listelenememektedir. Ölçek maddelerine eri?im için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi veya 2021 tarihli orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.